

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispvatio I. De natura, institutione, & diuisione Excommunicationis in
communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

TRACTATUS DE EXCOMMUNICATIONE. DISPUTATIO I. De natura, institutione, & diuisione Excommunicationis in communi.

DIFFICULTAS I.

Quid sit Excommunicatio in communi.

T à nomine ipso exordium
sumendo, excommunicatio
perinde dicitur, atque à
communione separatio: ex-
communicatus enim dicitur,
qui est extra communio-
nem factus.

Ad rem ergo accedendo,
excommunicatio in com-
muni, prout comprehendit maiorem & minorem,
est *censura*, qua quis ab *Ecclesiastica communione
fidelium separatur*.

Est autem excommunicatio censura, vt constat
ex cap. *Querenti*. 20. de Verborum significatio-
ne, quia est poena medicinalis bono spirituali
priuans, & continetur sub censura tamquam sub
genere, in quo conuenit cum suspensione & in-
terdicto, vt constat ex dicto cap. & ab eis differt
per particulam à *communione*, quia suspensio &
interdictum formaliter & precise non priuant so-
cietate cum aliquo, neque communione in aliquo
dono cum aliis, quia suspensio tantum priuat mi-
nisterio Ecclesiastico vt sic, vt scilicet est ministe-
rium, seu vsus & exercitium potestatis Clericalis;
& interdictum tantum priuat diuinis officiis, &
rebus vt sic, quatenus scilicet possunt participari
seu haberi. In dicta definitione additur *Ecclesiastica*,
vt denotetur, excommunicationem tantum
esse priuationem communionis quae Ecclesiae dis-
positioni subest, qualis est in conuictu communi,
& in Sacramentis, & in suffragiis communibus, &
non communionis qua iusti communicant & so-
ciantur in gratia & charitate, quae non subest dis-
positioni Ecclesiae, sed tantum Deo & consensui
iusti, neque communionis qua communicant in
quodam fructu bonorum operum, qui ad alios
iustos sedundat ad impetrandam pro eis auxilia
gratiae, quia neque ista communicatio subest disposi-
tioni Ecclesiae, sicut neque societas in gratia &
charitate ex qua oritur.

Quia ergo excommunicatio essentialiter & for-
maliter consistit in priuatione communionis fide-
lium, ided non tam priuatio communionis fide-
lium, quam ipsum priuare hominem communi-
one, aut potius hominem esse priuatum, dicitur ef-
fectus (nempe formalis) excommunicationis,
sicut hominem esse viliu priuatum, est effectus
formalis caritatis, & sicut corpus esse album, est

effectus formalis albedinis: quod si excommuni-
catio sumatur, vt solet, pro sententia aut iudicio,
quo imponitur dicta priuatio, tunc haec priuatio
in rigore est effectus excommunicationis, quia est
effectus dictae sententiae, aut iudicii tamquam ef-
ficientis, non physice, sed moraliter.

DIFFICULTAS II.

A quo Excommunicatio fuerit instituta.

Quamuis non desint, qui existiment, excom-
municationem institutam fuisse à Christo,
illis verbis Matth. 18. *Si Ecclesiam non audierit, sit
tibi sicut ethnicus & publicanus*, Suarez tamen de
put. 2. sect. 1. Filiucius Tract. 11. cap. 2. quatinus,
& communiter Doctores docent, excommuni-
cationem non fuisse à Christo Domino institutam
& ordinatam, sed tantum ab Ecclesia, & membris
eius, quia si aliquibus verbis Christus eam instituit,
maximè predictis Matth. 18. eis autem illam non
instituit; quia si eis eam instituit, vnam ex
duobus significasset, nempe vel quod persona,
significata Pronomine *tibi*, excommunicaret inobedi-
entem Ecclesiae, quod non significat, tum quia
verba id non sonant, sed tantum quod caute tra-
ctetur cum inobediente Ecclesiae, sicut caute tra-
ctatur cum ethnicis & publicanis; tum etiam quia
persona Pronomine *tibi* significata non est locus
qui possit excommunicare, sed confrater (qui
non potest) vt patet ex illis antecedentibus ver-
bis, *Dic Ecclesiae* (id est Iudici) *quod si Ecclesiam
(id est Iudicem) non audierit, sit tibi sicut ethnicus
& publicanus*: vel significasset, quod viter inobedi-
entem Ecclesiae, quasi eo ipso excommunica-
tum iure ipsius Christi, quod non significat; alio
Christus iure excommunicasset omnes futuros
inobedientes Ecclesiae, quod est absurdum. Pre-
dictis ergo verbis Christus nihil specialiter pre-
scripsit seu instituit, sed tantum generaliter ma-
nuit, quod inobedientes & rebelles Ecclesiae caute
tractentur, sicut ethnici & publicani; quo Ecclesia
admonita excommunicationem instituit & pre-
scripsit, & etiam suspensionem & interdictum.

Excommunicatio autem, vt nunc est in Eccle-
sia, instituta est à Summis Pontificibus; quia vtrius
instituta, est ritus quidam generalis & communis
toti Ecclesiae, qui tantum potest institui ab eis qui
toti Ecclesiae praesunt, & eam gubernant: & idem
ob eandem rationem est de suspensione & inter-
dicto.

DIFFICULTAS III.

Quotuplex sit Excommunicatio.

6 **O**mittimus diuisionem excommunicationis in varias excommunicationes pro varietate culparum ob quas feruntur, ut in excommunicationem latam ob heresim, & in excommunicationem latam ob percussionem Clerici, &c. quæ in cap. 1. de Exceptionibus, in 6. dicuntur species excommunicationis, non quia distinguantur specie seu essentialiter, quia non distinguuntur, imò neque accidentaliter; sed quia culpæ, ob quas feruntur, distinguuntur specie: & eam omittimus, quia non tam est diuisio excommunicationis in excommunicationes, quam in culpas ob quas excommunicatio fertur. Omittimus quoque pro nunc varias diuisiones excommunicationis desumptas ex varietate modorum quibus feruntur; primam, qua diuiditur in excommunicationem à Iure, & in excommunicationem ab homine; secundam, qua diuiditur in excommunicationem generaliter latam, & in excommunicationem specialiter; & tertiam, qua diuiditur in excommunicationem latam, & in excommunicationem ferendam; & eas omittimus pro nunc, quia potius sunt diuisiones excommunicationis in varios modos ferendi excommunicationem, quam in excommunicationes: de eis tamen diximus Tractatu de Censuris in communi, Diffic. v.

7 **P**ropriè ergo & principaliter diuiditur excommunicatio in maiorem & minorem. Diuisio hæc ab omnibus recipitur, & exprimitur in cap. penult. de Sententia excommunicationis, in quo utraque excommunicatio definita videtur, dum dicitur, quod excommunicatio minor separat à perceptione Sacramentorum, & maior à communione fidelium, id est ab omni; quia locutio hæc, quamuis indefinita, cum doctrinalis sit, æquiualeat

uniuersali. Vnde anathema (quod, prout est in usu Ecclesiæ, est quædam maxima excommunicatio) non distinguitur essentialiter ab excommunicatione maiori, ut deducitur ex can. *Debent*. 11. quæst. 3. & ex can. *Certum*. 24. q. 3. & ex Tridentino sess. 24. cap. 9. de Reformatione; quia excommunicatio maior priuat omni Ecclesiastica communione qua anathema priuare potest. Imò non distinguitur ab illa accidentaliter, in eo videlicet, quod quando anathema fertur ab homine, fertur adhibitis caerimoniis illis, de quibus in dicto can. *Debent*, & non excommunicatio maior, ut contra nonnullos aduertit Sayrus lib. 1. cap. 3. quia ex Iure nulla distinctio deduci potest, quia eadem caerimonia, quæ in dicto can. *Debent* instituitur pro pronuntiatione anathematis; etiam instituitur pro excommunicatione maiori, ut ex ipso textu constat; ac proinde voce anathema non aggrauatur poena ipsa, exaggeratur tamen; & idè sub ea voce ferri solet ob grauissimam culpam, sicut etiam quando supra anathema adduntur illæ particulæ Syriacæ *maran atha* (ut addit Paulus 1. ad Corinth. 16.) non aggrauatur anathema, sed exaggeratur; quia his particulis, significantibus *Dominus venit*, significatur, quod sit excommunicatus usque ad aduentum Domini, subintellige, si non emendetur.

Addimus, quoties excommunicatio ab homine absolute fertur non addendo maior, neque minor, intelligitur maior, ut declarauit Gregorius IX. in dicto cap. penult. de Sententia excommunicationis. IX. (et idem est, ut Doctores conueniunt, quando excommunicatio à Iure absolute fertur, dum aliud ex adiunctis non constet) & merito: quia excommunicatio maior est simpliciter & absolute excommunicatio, quia est totum includens non solum priuationem susceptionis Sacramentorum, in qua excommunicatio minor consistit, sed etiam priuationem aliorum.

DISPUTATIO II.

De effectibus quasi in communi Excommunicationis maioris.

DIFFICULTAS I.

Quibus generatim priuet Excommunicatio maior.

1 **C**ONVENIUNT Doctores, excommunicationem maiorem generatim priuare omni communicatione fidelium (id est, baptizatorum) non solum communione, quæ est commercium unius cum alio, in omnibus, quæ his quinque vocibus sequenti versu contentis significantur,

Os, orare, uale, communicio, mensa negatur;
sed etiam communione, quæ est participatio seu communicatio in aliquo communi aliis & ipsi excommunicato, quia excommunicatio maior generaliter priuat omni communione cum baptizatis, ut deducitur ex cap. penult. de Sententia excommunicationis, & ex aliis Iuribus; & ex communi sensu Ecclesiæ, quod constabit ex sequentibus Disputationibus, in quibus seorsim agemus de

particularibus & proximis effectibus excommunicationis maioris.

2 **O**bservandum est, excommunicationem maiorem ita priuare excommunicatum dicta communione uno & altero modo sumptâ, ut non solum ipsi excommunicato sit prohibitum aliis baptizatis communicare, sed etiam aliis sit prohibitum communicare illi. Vnde excommunicatus, in penam ipsius, non solum debet alios quoad communicationem vitare, sed etiam quoad illam est vitandus ab aliis. Excommunicatio ergo priuat mutua communicatione excommunicati, videlicet cum fidelibus, & e contra fidelium cum ipso.

DIFFICULTAS II.

Quo Iure Excommunicatio maior priuet dicta mutua communicatione.

3 **Q**ui sentiunt, excommunicationem maiorem institutam esse à Christo, consequenter affirmare tenentur, dictam mutua communicationem prohibitam esse Iure diuino positiuo; quia, ut

Bbb 2 dice-